

Til: Fakultetsstyret

Fra: Dekanen

Sakstype: Diskusjonssak

Møtesaksnr.: D-sak 1

Møtenr. 2/2019

Møtedato: 12. april 2019

Notatdato: 4. april 2019

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Trude Jensen

Langtidsprognose for HF og instituttene og økonomisk situasjon fremover

Saksopplysninger/sakssammendrag

Formålet med denne saken er å legge frem langtidsprognose samlet for hele fakultetet med underliggende enheter for perioden 2019 til 2023. Samtidig vil vi orientere om IFIKKs utfordrende økonomiske situasjon.

Målet framover er å håndtere en vanskelig økonomisk situasjon uten å svekke den faglige kvalitet og bredde ved fakultetet. Vi ønsker at fakultetsstyret diskuterer hvilke tiltak som bør iverksettes for å komme i økonomisk balanse.

Langtidsbudsjettet er estimert økonomisk utvikling i årene 2019 til 2023 basert på kjente faktorer per mars 2019. Langtidsbudsjettet er basert på estimater og forutsetninger. Det inneholder derfor en viss usikkerhet.

Det er ønskelig å diskutere forlagene til tiltak i dette styremøtet for å kunne gjøre konkrete vedtak på styremøtet i juni. Spørsmål fra denne diskusjonen kan også berøre fordelingen for 2020. Dette vil komme som en diskusjonssak på styremøte i september med vedtak i oktober.

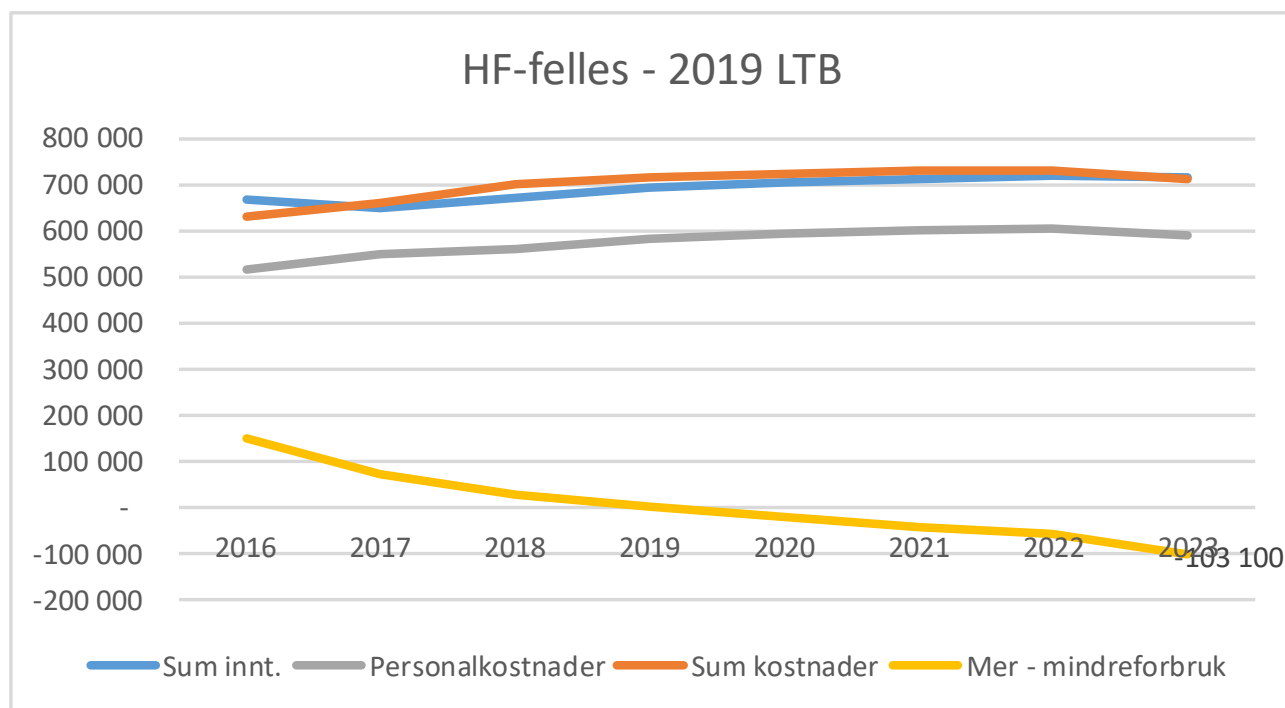
Hovedproblemstillinger

Langtidsprognose

HF's langtidsprognose viser et samlet akkumulert merforbruk (underskudd) på 103 millioner ved utgangen av 2023. Langtidsprognosen oppdateres tre ganger per år.

Tabellen under viser summen av resultatene på fakultetet. Instituttene har ulike utfordringer. Særlig IFIKK har en alvorlig økonomisk utfordring med store akkumulerte merforbruk i langtidsperioden, men flere andre institutter har også en negativ utvikling i langtidsprognosen.

Resultat i 2023 per institutt iht. prognosen.

LTB 2019-2023	
IAKH	-13
IKOS	-16,4
ILN	-6,8
ILOS	-5,6
IMK	-9,5
IMV	10,6
IFIKK	-63
Felles	0,6
Merforbruk	-103,1

De økonomiske rammene for HF er blitt trangere samtidig som utgiftene øker. Etter flere år med akkumulering av mindreforbruk (overskudd), som i 2016 var på ca. 120 MNOK, begynner dette nå å bygges ned. Sektoren har fått ett årlig avbyråkratiserings- og effektiviseringskutt i flere år, og dette forventes å fortsette. Fakultetet fikk også et kutt på 6 MNOK for overføring av språksamlingene til UiB. UiO har også foretatt rammekutt i 2019 og øker dette i 2020 for å finansiere felles satsinger og rehabilitering av bygninger. Fakultetet har estimert de kommende kuttene til ca. 14 MNOK for 2020. Dette vedtas av Universitetsstyret i juni og vil få ytterligere konsekvenser for langtidsprognosen.

Parallelt med dette har fakultetets mindreforbruk blitt redusert. Allerede prognosene fra 2015 viste at det skulle bli en reduksjon i mindreforbruket i årene fremover grunnet økte lønnskostnader. I tillegg vedtok Universitetsstyret å inndra 60 MNOK av mindreforbruket til rehabilitering av Niels Treschows hus.

Isolert sett hadde fakultetet i 2018 et merforbruk på vel 31 MNOK. Ved inngangen til 2019 har HF et akkumulert mindreforbruk på 40 MNOK. Dersom estimert langtidsprognose treffer, vil HF allerede ved utgangen av år 2020 ha et akkumulert merforbruk på 8 MNOK.

Fakultet må altså iverksette tiltak for å ikke ende opp med betydelige akkumulerte merforbruk i langtidsperioden. Samtidig er det viktig at fakultetet klarer å opprettholde aktivitet og kvalitet i henhold til planer. Store endringer i de økonomiske rammebetingelsene fra mindreforbruk til merforbruk vil påvirke vår evne til å sikre en jevn og forutsigbar virksomhet, og vil gjøre det både viktigere og mer utfordrende å bruke det økonomiske handlingsrommet på en klok måte.

Inntekspotensial

Det er også noen oppsider i perioden for langtidsprognosen. Fakultetet har et stort potensial for økning i studiepoengs- og kandidatproduksjon. Dette har vært et prioritert og langsiktig arbeid. Det er gledelig at studieproduksjonen for 2018 viser en markant økning.

HF øker også inntjening knyttet til ekstern finansiering. RBO-midlene fra UiO får fakultetet tildelt etterskuddsvis på bakgrunn av et treårig glidende snitt. UiO tildeler 0,78 øre per krone fakultetet får tildelt fra EU-prosjekter. Denne tildelingen skjer på bakgrunn av et gjeldende snitt for de siste tre årene. HF's økte inntjening fra EU vil særlig vises i langtidsbudsjettet etter 2023. Basert på de EU-projektene HF har pr. i dag vil RBO-midler utgjøre ca. 40 MNOK i perioden 2024 til 2028. Ved utgangen av 2019 vil HF ha fire ERC-grants og 12 MSC-prosjekter.

Oppsummert

Fakultetet står dermed overfor flere usikkerheter i langtidsprognosen:

- Usikkerhet rundt rammene fra UiO i årene 2020 til 2023 (kan påvirkes av UiOs behov for satsinger og investeringer i bygninger og annen infrastruktur)
- Ytterligere kutt fra kunnskapsdepartementet
- Økning i internhusleien i årene fremover
- Egen evne til å gjennomføre tiltak
- Om vi lykkes i å øke inntektene

IFIKK

IFIKK står overfor en særdeles utfordrende økonomisk situasjon. Langtidsprognosen viser at IFIKK vil ha et akkumulert merforbruk (underskudd) på 63 MNOK ved utgangen av år 2023. I 2018 isolert, hadde IFIKK 19 MNOK høyere kostnader enn inntekter.

Høsten 2018 ble det satt ned en uavhengig arbeidsgruppe som skulle kartlegge den økonomiske situasjonen som hadde oppstått på IFIKK. Rapporten er nå ferdig og legges ved styresaken. Konklusjonen fra arbeidsgruppen er at årsaken til IFIKKs økonomiske utfordringer i hovedsak skyldes en kraftig inntektsreduksjon som følge av at studiepoengproduksjonen har gått ned. Samtidig har personalkostnadene økt mye. Økningen i lønnskostnader kommer av nytilsettinger og at instituttet har en dreining fra universitetslektorer til førstestillinger.

Dersom IFIKK skal komme i balanse må de iverksette tiltak. Hvis IFIKK lar være å erstatte avganger i faste vitenskapelige stillinger, vil årsbudsjettet i 2024-2025 kunne bringes i balanse. IFIKK har 10 vitenskapelige årsverk som går av i perioden 2023-2025. Hvis dette skal spares inn over en 10-årsperiode så betyr det ca. 7 årsverk færre enn vanlig bemanning frem til underskuddet er nedbetalt, IFIKK har ytterligere 7 årsverk som går av i perioden 2026-2028. En nedgang på 17 årsverk vil gå ut over den faglige kvalitet og bredde ved instituttet. IFIKK består av fagene examen philosophicum, filosofi, idéhistorie, kunsthistorie og klassisk (gresk og latin).

IFIKK vedtok våren 2018 en tiltaksplan for å redusere merforbruket på instituttet. Disse tiltakene er innarbeidet i den oppdaterte langtidsprognosen for 2019-2023.

Det er viktig å få iverksatt ytterligere tiltak raskt for å få kontroll på den utfordrende økonomiske situasjonen på IFIKK. Vi legger derfor fram et forslag til justering av den faglige prioriterte satsingen instituttet er vertskap for. Midlene til de faglige prioriteringene er finansiert av fakultetet ut 2023, men instituttet må selv bære kostnadene ved stillingene etter dette. Langtidsprognosen viser at IFIKK ikke vil kunne bære dette i 2024. Det foreslås derfor færre tilsetninger i satsingen og at de frigjorte midlene omdisponeres til å dekke instituttets merforbruk. Avhengig av diskusjonen i fakultetsstyret legges dette tiltaket frem til vedtak i juni. Ytterligere tiltak diskuteres i september.

Mulige tiltak

På de fem andre instituttene der prognosen viser et merforbruk i 2023, jobbes det med tiltak for å bringe økonomien i balanse. Det er naturlig å fokusere på tiltak på personalkostnadene siden disse utgjør rundt 81% av kostnadene for HF samlet. Det jobbes derfor med stillingsplaner og man ser på om det er nødvendig å erstatte ved naturlige avganger. Instituttene vurderer nødvendigheten av vikarbruk, og viser nøkternhet generelt hva andre driftskostnader gjelder.

HF innfører hyppigere budsjettdialoger med instituttene, der man følger den økonomiske utviklingen tett og iverksetter tiltak for å bøte på merforbruket. Det innføres også grundigere kontroll av økonomisk dekning ved tilsettingssaker.

Vi ønsker å høre fakultetsstyrets synspunkter på mulige tiltak:

- Vurdere reduksjon i driftskostnader som infrastrukturmidler, IT, reise, innkjøp, bevertning.
- Vurdere bruk av midlertidige stillinger (rekrutteringsstillinger).
- Vurdere administrative stillinger
- Vurdere bruk av vikarer i alle stillingskategorier.
- Vurdere tilsetninger i vitenskapelige stillinger/utsettelse av stillingsplaner.
- Vurdere rammene for faglige prioriteringer III